

एवमर्धरुचीनां दुर्योधनादीनां व्यासादिभिरामैरुपदेशकृतेऽपि मैत्रेयशापेपि किम्रीरवधेन महाभयेपि प्रत्युपस्थिते सति धर्मैरुचिरुत्पद्यत इत्युक्तं संसृतिधर्मरुचीनां पांडवानामुपरि परमेश्वरस्येतेषां चानुग्रहं पांडवानां कृष्णात्तत्त्वविज्ञानं च वर्णयति भोजाः प्रव्रजितानित्यादिनाऽध्यायेन ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

वैशंपायन उवाच भोजाः प्रव्रजितान् श्रुत्वा वृष्णाय श्राद्धैकैः सह ॥ पांडवान दुःखं संतप्तान् समाजग्मुर्महावने ॥ १ ॥ पांचालस्य च दायादो घृष्टकेतुश्च चेदिपः ॥ केकयाश्च महवीर्याभ्रातरौ लोकविश्रुताः ॥ २ ॥ वने द्रष्टुं ययुः पार्थान् क्रोधा मर्षमन्विताः ॥ गर्हयंतो धार्तराष्ट्रान् किंकुर्मइति चाब्रुवन् ॥ ३ ॥ वासुदेवं पुं रक्तस्य सर्वे तैक्ष्णित्रिपर्षभाः ॥ परिवार्योपवि विशुद्धमरजं युधिष्ठिरं ॥ अभिवाद्य कुरुश्रेष्ठं विषण्णः केशवो ब्रवीत् ॥ ४ ॥ वासुदेव उवाच कर्णस्य शकुनेश्च दुःरात्मनः ॥ दुःशासन चतुर्थानां भूमिः पास्यति शोणितं ॥ ५ ॥ एतां निहत्य समरे ये च तस्य पदानुगाः ॥ तांश्च सर्वांस्त्रिजित्यसहितान्सनराधिपान् ॥ ६ ॥ ततः सर्वे भिषिचामो धर्मरजं युधिष्ठिरं ॥ निरुत्योपचरन् वध्य एष धर्मः सनातनः ॥ ७ ॥ वैशंपायन उवाच पार्थानामभिषेगेण तथा क्रुद्धं जनाद नं ॥ अर्जुनः शमयामास दिक्षंतं निवप्रजाः ॥ ८ ॥ संक्रुद्धं केशवं दृष्ट्वा पूर्वदेहेषु फाल्गुनः ॥ कीर्तयामास कर्माणि सत्यकीर्तं महात्मनः ॥ ९ ॥ पुरुषस्याप्रमेयस्य सत्यस्यामि ततेजसः ॥ प्रजापतिपतेर्विष्णोर्लोकनाथस्य धीमतः ॥ १० ॥ अर्जुन उवाच दशवर्षसहस्राणि यत्र त्रसायं गृहो मुनिः ॥ व्यचरस्त्वं पुरा कृष्ण पर्वते गंधमादने ॥ ११ ॥ दशवर्षसहस्राणि दशवर्षशतानि च ॥ पुष्करेष्वावसः कृष्णत्वमपो भक्षयन्पुरा ॥ १२ ॥ ऊर्ध्वबाहुर्विशालायां बर्ध्यामधुसूदन ॥ अतिष्ठ एकपादेन वायुभक्षः शतं समाः ॥ १३ ॥ अवकृष्टोत्तरासंगः कुरुशोधमनि संततः ॥ आसीः कृष्णसरस्वत्यांसं चेद्वा दशवर्षिके ॥ १४ ॥ प्रभासमप्यथा साधनीयं पुण्यजनोचितं ॥ तथा कृष्णमहातेजा दिव्यं वर्षसहस्रकं ॥ १५ ॥

अमितेजसः त्रिविधपरिच्छेदश्च चिन्मात्रस्य प्रजापतिपतेः सूत्रविराजोरपि स्वामिनः विष्णोर्व्यापकस्य लोकनाथस्यांतर्गमिणः एवं तत्पदार्थमुक्त्वा त्वंपदार्थमाह धीमत इति बुद्ध्युपाधेः अनयोः सामानाधिकरण्याद्भेदः अस्त्यैव सूत्रभूतस्य श्लोकस्य विवरणमुत्तरोऽयं ॥ १० ॥ तत्र तपस्विनां क्षमैवोचिते ति दर्शयितुं भगवतः क्रोधोपशमनाय तदीयं जन्मांतरीयं तप एव तावदुदाहरति दशोत्पादिना यत्र सायंकालस्तत्रैव गृह्यं सत्रसायं गृह्यं इत्येकपदं ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ अवकृष्टोत्तरासंगः त्यक्तोत्तरीयवस्त्रः ॥ १४ ॥ १५ ॥